

Maal er ikke naaet. Naar det kan siges, endog af en Højremand i denne Sal, at Husmændene ere Prioritetsbestyrere, viser dette til fulde, at dette Maal, Selvstændighed, er ikke naaet. Naar man ser, hvorledes mange af dem kæmpe med Fortvivlelsens Kraft for at holde sig oven Vand, og hvorledes man holder dem ude fra den allernødvendigste Kredit, viser dette, at man ikke har truffet det rette i 1899, da man gennemførte Ejendomsprincippet, og at man derfor skulde overveje, om man ikke kunde finde nye Former, som kunde løbe jævnsides med det gamle, og prøve, hvilke Fordele det ene kunde have fremfor det andet.

Som Forholdene have udviklet sig, vil vel ingen modsige, at Loven ikke ubetinget har virket til de arbejdendes Fordel. Der er ogsaa andre Parter, der have haft stor Fordel af den. Jeg sigter til Jordspekulanterne, der allerede flere Gange ere omtalte her i Dagens Forhandling. Navnlige paa Egne, hvor der er knapt med Jord, hvor det er vanskeligt for Husmanden at faa et lille Stykke Jord til at lægge sit Statshus paa, ser man Jordspekulanterne i travl Virksomhed med at slagte større Ejendomme. Det vil ikke vise sig at være i Husmændenes Favør. Den Slags Jord, som tilbydes paa den Maade, er langt over den Pris, Jorden har i daglig Handel og Vandel. Det bliver derfor ikke Husmændene, der drage Nytte deraf, men tværtimod Jordspekulanterne, og derved blive Forholdene vanskeligere for disse Husmænd. Den Jord, de faa, bliver alt for dyr, og deraf følger atter, at de faa for lidt af den. Jeg siger derfor, at det Formaal, vi havde i 1899: at skabe en Klasse af selvstændige Husmænd her i Danmark, er ikke naaet. Jeg understreger det for derved at vise, at der maatte kunne findes andre Veje, ad hvilke man kunde prøve sig frem og se, om det ikke var muligt at skabe bedre Vilkaar for de vordende Husmænd her i Landet.

I 1904, da vi reviderede Loven, var det under en Venstreregning, den første Venstreregning her i Landet. Ogsaa den daværende Landbrugsminister saa paa Sagen med de Øjne, som Højres Landbrugsministre tidligere havde gjort. Ogsaa den Gang gjaldt det om at slippe saa billigt som muligt, og det blev den samme Lov som den, der var gennemført i 1899. Ja, man siger, at man udvidede Summen fra 4,000 til 5,000 Kr., men det var med den Motivering ligesom nu, naar man udvider Summen fra 5,000 til 6,000 Kr., at det var

paa Grund af de højere Priser paa Jord, Bygninger og Besætninger o. s. v. Det tror jeg ogsaa er rigtigt. Men naar man har Ret i dette, er det givet, at den Lov, man forelægger nu, er den samme, som blev gennemført af Højre i 1899. Jeg havde tænkt mig, at naar vi skulde til at revidere en saadan Lov, der i sig rummer et af de største Samfundsspørgsmaal, der ere oppe i vor Tid, vilde Regeringen, den højtærede Landbrugsminister — ja, jeg ser nok, at den højtærede Landbrugsminister ler ad, at man stiller et saadant Krav til Venstres Landbrugsminister, at han skulde have bedre Forstaaelse af disse Spørgsmaal end f. Eks. en Højre-Landbrugsminister, og det kan være, det er en fejl Opfattelse hos mig, det skal jeg gerne indrømme, men jeg har altsaa været saa dum at tro, at man saa paa denne Sag med mere Forstaaelse med Venstre-Øjne end med Højre-Øjne, fordi Højres Syn paa denne Sag i Almindelighed falder mere sammen med Arbejdsgiver- end med Arbejderstandpunktet.

Jeg gentager, at naar man nu atter møder frem med dette Lovforslag, blæser man de indvundne Erfaringer og ogsaa Husmændene og de Krav, de have rejst, et Stykke. Jeg havde ikke ventet af den nuværende Landbrugsminister, som jeg indrømmer har mange gode Egenskaber, at han i denne Sag skulde stille sig saa absolut imod Husmændene og give alle deres Krav en god Dag. Ingen vil vel dog, naar han læser dette Lovforslag, vove at paastaa, at det indeholder Fremskridt. Skal det være et Fremskridt, at der i Stedet for 5 Aar forlanges 6 Aars Ophold for at komme i Betragtning? Det tror jeg ikke, nogen vil paastaa. Eller skal det være et Fremskridt, at man ikke vil revidere Loven hvert 5te Aar, men udskyder det til hvert 10de Aar? Nej, det er et Tilbageskridt. Den Omstændighed, at man efter dette Lovforslag i Fremtiden maa bygge færre Husmandshuse end efter den Lov, der falder bort, er dog vel heller ikke et Fremskridt? Med den foreslaaede Sum af 3½ Mill. Kr. er man ikke i Stand til at rejse saa mange Husmandsbrug efter det til Behandling foreliggende Lovforslag som efter den nu bestaaende Lov. Særlig naar Bestemmelsen om Tillægslaan kommer til, bliver Antallet betydeligt mindre end efter den gamle Lov. Den Slags Ting vil man dog neppe kalde Fremskridt, tværtimod, det er ret betydelige Tilbageskridt. Derfor paastaar jeg, at dette Lovforslag er en Vandring ad den samme Vej, som blev